

Strutbräken (*Matteuccia struthiopteris*)
Strutbräken trivs i fuktiga miljöer, som bäckraviner och vid åar. Den finns naturligt i stort sett över hela landet. Strutbräken är en storsvuxen ormbunke med meterlånga blad.
Foto: Johan Rova

Murgröna (*Hedera helix*)
Murgröna förekommer rikligt i Girabäckens övre del. Där trivs den på mulljorden i ravinens varma och skyddade miljö. Murgrönan är ständigt grön och fäster sig vid mark och träd med speciella rötter. Murgröna kan bli upp till 400 år. Foto: Camilla Zilo

Ramslök (*Allium ursinum*)
Ramslök är en karaktärsart för Girabäcken. Hela växten luktar starkt, ungefär som vitlök. Ramslök trivs på mulljord i fuktiga och skuggiga miljöer. Blomningstiden sträcker sig från maj till juni. Foto: Johan Rova

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av de allra mest värdefulla naturområdena i Europeiska Unionen. Nätverket har som syfte att på internationell nivå hjälpa hotade arter och miljöer att överleva.

Kom ihåg

- Var aktsam om mark och natur.
- Du får inte plocka eller gräva upp växter.
- Respektera djurlivet. Gå inte nära fågelbon, lyor eller gryt
- Håll hunden kopplad.
- Elda och grilla bara på anvisad plats
- Gå inte utanför stigen i den del av reservatet som ligger öster om landsvägen.

Fullständiga föreskrifter för besökare finns på informationsskylten vid reservatets entré.

Syftet med reservatet är att säkerställa en lättillgänglig geologisk nyckellokal och att skydda och bevara bäckravinens karaktär av säregen ädellövskogsbiotop.

Ytterligare information

Länsstyrelsen i Jönköpings län
Telefon 036-39 50 00
www.lansstyrelsen.se/jonkoping

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Produktion: Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2010.
Omslagsfoto Ramslök (*Allium ursinum*) av Camilla Zilo.

800 miljoner år gammal sandsten

Girabäckens ravin har ett mycket varierande växt- och djurliv. Tidigare har området använts för brytning av sandsten, numera är det ett fint strövområde. Naturreservatet är till för att gynna den mångfald av arter som finns i ravinens vackra lövskogar.

Girabäcken ligger i det område som kallas Östra Vätterbranterna, ett unikt område som sträcker sig från Tenhult i söder till Omberg i Östergötland i norr.

Girabäckens ravin är smal, nedskuren och skuggig. Här kan du hitta flera av våra ädla lövträd som alm, ask, lind och ek. Här finns också oxel och rönn, samt områden med barrträd. Många av träden i bäckravinen har fallit omkull och så småningom dött. De utgör nu viktiga livsplatser för insekter, snäckor och trädlevande svampar.

På marken växer så kallade lundväxter som ramslök, storrams, trolldruva, skogsstarr och gulsippa. I bäckfåran växer gott om ormbunkar och här kan man hitta mer krävande arter som lundbräken och strutbräken.

I ravinen trivs en mängd olika fåglar. Här kan du se och höra arter som mindre flugsnappare, mindre hackspett, skogsduva och rosenfink.

Uråldrig sandsten

Berggrunden i området kring Girabäcken består mestadels av cirka 800 miljoner år gammal sandsten. Sandstenen är indelad i tre avdelningar där den undre består av gulaktiga sandstenar,

den mellersta av färgade sand- och mostenar och den övre av ler- och kalkstenar. De övre lagen kan man se ovan jord (punkt 5 på kartan).

Från sandstensbrott till badstrand

Från slutet av 1800-talet bröts det sandsten i delar av vad som nu är naturreservat. Ravinen har också nyttjats till vedtäkt och bete. Numera har natur- och fritidsintressen tagit över markanvändningen. Där utskeppningsplatsen en gång låg (punkt 1 på kartan), finns numera grill- och badplats.

Välkommen ut i reservatet

Ta gärna en promenad i Girabäckens natur. En strövstig går genom reservatet där du även kan hitta mer historisk information om bland annat stenbrytningen (se gula markeringar på kartan).

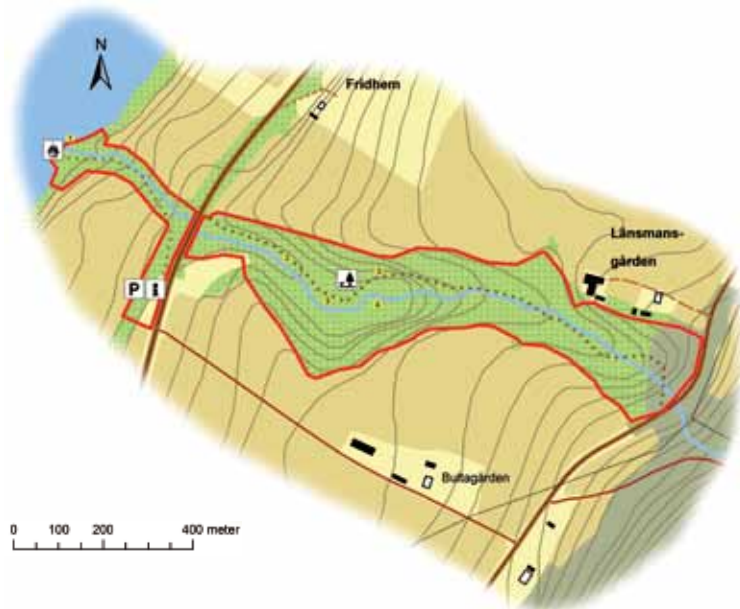
Fakta Girabäcken naturreservat

Beslutsår: 1998

Storlek: 10 hektar

Ägare: Enskilda markägare

Förvaltare: Länsstyrelsen i Jönköpings län

TECKENFÖRKLARING

- Reservatsgräns
- Bilväg
- Allmän bilväg
- Stig
- Lövskog
- Barr- och blandskog
- Åker
- Öppen mark/betesmark
- Större vattendrag
- Vattendrag
- Höjdiurva
- Parkering
- Informationsskylt
- Eldplats
- Rastplats
- Historisk information
- Husbyggnad
- Uthus/lada

Bild genom Ragnar Rosenquist

Fakta om Gräna Sandsten Aktiebolag

På 1890-talet bildades Gräna Sandsten Aktiebolag. Man byggde ett transportspår, en enkel järnväg (2), i Girabäckens ravin för att frakta stenen ner till Vättern. Från bryggan vid vattnet (1) skeppades stenen vidare via Göta kanal. Verksamheten var stor, över 30 man var anställda här i början av 1900-talet. Stenen användes främst som fasadsten. Även olika figurer som ugglor och lejon tillverkades och såldes som utsmycknad (3). Mycket av stenen såldes till Skåne där man använde den till fasader på länsresidens och andra offentliga byggnader.

1910 gick bolaget i konkurs på grund av försenade leveranstider, som medförde höga böter. Den sista leveransen av sandsten från Gräna Sandsten Aktiebolag var sockeln till Brahe-bysten som står på torget i Gräna. Under 1930- och 1940-talen bröts därefter sandsten till bland annat Huskvarna AB och Norrahammars bruk. Idag är sandstensbrottet (4) fyllt med vatten och bildar en damm som ligger cirka 250 meter öster om parkeringen.

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*)

De sydöstra Vätterbygderna är ett av rosenfinkens kärnområden i Sverige. På försommarens kvällar kan man här höra rosenfinkens "please-to-meet-you" ljuda över lövsånarna. År 1839 sågs den första rosenfinken i Sverige, men först på 1950-talet ökade den på allvar. Rosenfinken trivs i ett landskap där öppna ytor växlar med buskar och lövskogar. Att arten blivit vanligare de senaste 50 åren beror på att odlingslandskapet vuxit igen allt mer. Foto: Lars Peterson